

GAUFRIDI

EPISTOLÆ ET DIPLOMATA.

Gaufridi epistola ad Petrum Venerabilem Cluniacensem abbatem.

(Exstat inter epistolas Petri Venerabilis sub num. 42. Vide infra ad annum 1136.)

II.

Ad Stephanum Parisiensem episcopum.

(Vide infra in Stephano.)

III.

Charta foundationis abbatiæ Monasterii in Argoua.

(Anno 1134.)

[*Gall. Christ. X, Instrum. 167.*]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, GAUFRIDUS Catalaunensis Ecclesiæ minister humilis.

Si utilitatibus Ecclesiarum, si necessitatibus in eis Christo famulantium ad petitionem eorum quibus commissæ sunt providemus, opus charitatis et officium pontificis exercemus. Notum sit igitur tam presentibus quam futuris, quod locum et ecclesiam quæ Monasterium dicitur, dedimus Eustachio venerabili abbati Sanctæ Dei Genitricis Mariæ et fratribus ibidem Deo servientibus posterisque ipsorum, cum decima ejusdem parochiæ, et silva cum pratis, terris cultis et incultis, liberam et absolutam ab omni custodia et inquietatione episcopi, archidiaconi et decani, in ea tamen subjectione Catalaunensi Ecclesiæ et obedientia, ut ad consulendum nobis et capitulo beati protomartyris veniant, quoties episcopus vel archidiaconus eos vocaverit. Ordinamus etiam et firmamus ut quicumque hactenus capellam Summellæ tenuerit, costumias quas mater ecclesia, Monasterium scilicet, antiquitus debuerat episcopo, archidiacono et decano, in perpetuum solvat, habeatque præter silvam quidquid est intra fines ipsius Summellæ de Monasterii parochia. Ad hæc Petrus de Atheio et nepos ipsius Gippuinus, assensu et concessione domni Galberti Catalaunensis et Milonis de Cernone, concesserunt et dederunt eidem abbatiæ eo remedium animarum suorumque prædecessorum, alodium quod habebant a vado Ositremont usque ad terram de Noviers juxta Summellam, et a terra de Noviers per Fornoneium juxta Algicurtom usque ad Bercholtham, et de Bercholtha ad Wambais juxta Hattummaisnil, usque ad locum ubi cadit Wambais in Gelestre, et de Gelestre usque ad Ositremont. Hæc igitur et quidquid amodo pie dictæ sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ donabitur concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, sine contradictione tenenda sigilli nostri munimine firmamus, testes assignamus; et si cuiquam importu-

alitas de cætero hæc mutare et cassare præsumpsarit, anathematis vinculo innodamus eum.

Signum Stephani, Sig. Odonis, Sig. Reinerii, Sign. Guidonis archidiaconi. Sig. Ancheri decani. Signum Johannis, Sig. Wiberti, Sig. Walteri presbyterorum. Signum Guarnerii, Sign. Petri diaconorum. Signum Bononis. Sig. Hugonis. Sig. Segardi. Sig. Guiardi.

Actum Catalaunis anno ab Incarnatione Domini 1134, epacta XII, concurrente VI, Walterius cancellarius scripsit.

IV.

Charta Gaufridi episcopi Catalaunensis donationes præcipuas monasterii Trium-fontium a Petro Cluniacensi, Atone sancti Eugendi et Benedicto sancti Petri ad Montes abbatibus, atque canonicis Compendiensibus factas confirmantis.

(Anno 1136.)

[*Gall. Christ. ibid., col. 168.*]

GAUFRIDUS Dei gratia Catalaunensis ecclesiæ minister humilis.

Notum sit omnibus P. Cluniacensem abbatem, A. abbatem Sancti Eugendi, P. abbatem Sancti Petri Catalaunensis, decanum et capitulum Compendiæ Ecclesiæ, singulos videlicet sub testimonio sigilli sui et assignatorum testium, petitione domni Bernardi abbatis Claræ-Vallis, privilegium fecisse abbati et fratribus Trium-fontium super his quæ eis concesserunt et dederunt, in hæc verba :

« Venerabili domno Guidoni abbati et fratribus de Tribus-fontibus, Petrus Cluniacensis abbas, salutem et dilectionem. A domino et amico nostro Bernardo Claræ-Vallis abbate quem plurimum diligimus rogati, concedimus vobis et fratribus vestris, quos in eodem charitatis affectu habere cupimus, decimam illam deinceps possidere liberam quam a vobis fratres nostri de Baudovillari accipere solebant. Hoc etiam donum esse factum vobis innotescimus, cum consilio et personarum laude Cluniaci. Signum domni Bernardi prioris. Signum Bernardi de Meleiaci. Signum Jarentonis. Sign. Gaufridi prioris de Sancta Margareta. Sig. Gigonis camerarii. Valete memores nostri, fratres dilectissimi. »

« Ado Dei gratia ecclesiæ Sancti Eugendii Jurenensis abbas, notum facio omnibus, quod ego stabilivi in capitulo ecclesiæ Sarmatiensis, laudantibus omnibus fratribus, atque consentientibus tam monachis quam conversis, quod ecclesia eadem Sarmatiensis singulis annis, Dominica proxima ante mediam Dominicam Quadragesimæ, sex solidos Catalaunensis monetæ pro ecclesia Sanctæ Mariæ de Tribus-font-

nos, canonicis Sancti Cornelii Compendiensi per-
solveret. Testes Robertus prior ejusdem loci, Girar-
dus, Milo. Adfuerunt et isti quos dominus Ebalus Dei
gratia Catalaunensis episcopus, misit ad hoc audien-
dum : Radulfus abbas Sancti Petri, et magister
Rainerus. »

« Ego Benedictus abbas Sancti Petri, et universi
ejusdem ecclesie fratres, domni Guillelmi Catalau-
nensis episcopi et Bernardi Claræ-Vallis abbatis
preces suscepimus, et ecclesie beatæ Mariæ quæ
sita est in silva Luiz, in loco quem incolæ Tres-
fontes appellabant, alodium quod apud Lombracum
habebamus libere in perpetuum concessimus : quod
ne temporis assensu præsumptuose aliquis conaretur
infirmare, sigilli nostri et assignatorum testium
firmavimus nunimine. Signum Duranni. Sign.
Philippi. Sign. Dudonis. Sign. Alberti. Actum est
hoc anno ab Incarnatione Domini 1117. »

« Gaufridus sanctæ Compendiensi Ecclesie decanus,
Johannes cantor, nosque simul ejusdem loci
fraternitas univèrsa, tam præsentibus quam futuris.
Cunctis volumus innotescat quia domni regis Ludo-
vici, ejusque conjugis reginæ Adelaidis, atque comi-
tis Theobaldi, necnon virorum venerabilium
Goisleni Suessionis, Gaufridi Carnotensis, Guarini
Ambianensis episcoporum domnique Bernardi Claræ-
Vallensis abbatis petitionibus, locum quemdam qui
Tres-fontes vocatur in silva Luiz, quæ tota de jure
nostræ est ecclesie, fratri Vidoni abbati et mona-
chis cum eo ibidem servientibus inhabitandum con-
cessimus. Quod ne longa temporum vetustate a
memoria tolleretur, litteris fecimus assignari. Pla-
cuit itaque nobis ut terram illam et nemus, et quid-
quid de terra ecclesie nostræ ubicunque adjacet,
in eadem silva salvis aliorum terminis ulterius eis
accesserit, dicti monachi possiderent, excolerent,
et quidquid in ea juris nostri erat libere et quiete
perpetualiter obtinerent. Pro his omnibus Catalau-
nensium rex solidos eis constituimus, quos singulis
annis proxima ante mediam Quadragesimam Do-
minica ministerialibus nostris apud Pontigonem
persolvant; et sic per totum annum in totâ
quietudine quantum in nobis est, perseverent. Fir-
matum est igitur hoc præsentis cyrographo, et sigillo
signisque qui adfuerunt ad posteriorum notitiam
roboratum. Sign. Goisleni Suessionis, Signum Gau-
fridi Carnotensis, Signum Guarini Ambianensis epi-
scoporum. Signum Bernardi Claræ-Vallis abbatis.
Sig. Gaufridi decani. Sig. Johannis cantoris, Signum
Odonis et Haymonis præpositorum. Sign. Rainaldi
abbatis sancti Bartholomæi. Sig. Theoderici abbatis
S. Eligii Noviomensis. Actum Compendii anno ab
Incarnatione Domini 1130, in publico capitulo. »

Actum Catalauni anno 1136.

V.

*Privilegium Gaufridi episcopi pro monasterio Sancti
Petri.*

(Anno 1138.)

[*Ibid.*, col. 169, ex autographo.]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, GAUFRIDUS
Dei gratia Catalaunensis Ecclesie minister
humilis.

Ecclesiasticis utilitatibus fideliter insudantes, et
contemplationis studio sollicitius inhærentes congruo
sunt remunerationis beneficio prosequendi, ut et
nos eorum obsequiis digne respondisse videamur,
et illi ex indulta consolationis gratia utiliores existant.
Quia igitur extra fines nostros manentibus
quandocumque manum porrigimus, longe amplius, longe
benignius, hi qui sollicitudini nostræ commisi sunt
et pro nobis invigilant, respirare debent in munificencia
nostræ recompensationis, nec magnum est
si nostrâ petunt temporalia quorum intercessionibus
preparamur ad æterna. Notum sit igitur præsentibus
et futuris, ad petitionem reverendi fratris et
amici nostri Hugonis abbatis Sancti Petri de Montibus,
assensu et voluntate capituli beati protomartyris,
nos dedisse eidem abbati et ecclesie ipsius
personarum totius parochiæ Vitriensis in eo honore
et libertate quæ eum dominus Anscherus decanus S.
Stephani tenuerat, sic tamen ut die anniversarii xx
solidorum refectionem Sancti Petri conventus exinde
habeat, quatenus nostra misericorditer foreat oblatio,
quorum pro nobis apud Deum intercedit oratio.

Et ecce testes hujus actionis. Signum Raineri,
Signum Odonis, Signum Gaufridi, Signum Guidonis
archidiaconum. Sign. Garnerii cantoris, Sign. Jo-
hannis capellani. Signum Garneri de Malleio.

Actum Catalauni anno Dominicæ Incarnationis
1138, epacta vii, concurrente v.

Galterius cancellarius scripsit et subscripsit.

VI.

*Gaufridus episcopus Catalaunensis anniversarium
suum fundat in ecclesia S. Martini de Campis
Parisien.*

(Anno 1140.)

[*Ibid.*]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, amen.
Quia juxta propheticam et apostolicam vocem,
veritatem a filiis hominum diminui, et refrigerante
multorum charitate, iniquitatem, proh dolor! vide-
mus abundare, expedit ut per abundantiam bonorum
operum multiplicati iniquitatis et malitiæ studeamus
resistere. Et cum omnes omnibus officia debeant
charitatis impendere, prælati tamen Ecclesie pro
officio pastoralis curæ religiosis fidelibus impensius
et devotius debent prospicere, et de sua abundantia
illorum inopiam supplere. Hac ratione et devotioe
ego Gaufridus Dei gratia Catalaunensis episcopus
incitatus, pro salute animæ meæ et anniversarii mei
recordatione, concessione et assensu domni Gaufridi
archidiaconi nostri et aliorum archidiaconorum no-
strorum, totiusque nostri capituli donavi monachis
Sancti Martini de Campis Parisius manentibus. altare

de Frisivilla, altare de Nigro-loco, altare de Verre-
rijs, altare de Wallimont, altare de Expantia, cum
capellis et dotibus, et omnibus ad prædicta altaria
pertinentibus, salvo in omnibus episcopali et archi-
diaconali jure. Quod ut ratum et firmum permaneat,
sigilli nostri impressione et testimoniis canonicorum
nostrorum corroboravimus. Signum magistri Raineri
archidiaconi et decani. Signum Odonis de Roseto
archidiaconi, Sign. Gaufridi archidiaconi, Signum
Guidonis archidiaconi, Signum Henrici thesaurarii,
Signum Garnerii cantoris. Sign. Guiniberti succen-
toris, Signum Johannis capellani, Signum Gualterii
presbyterorum. Signum Petri, Signum Guarnerii,
Signum Radulfi diaconorum. Sig. Stephani, Signum
Renaldi, Signum Rogerii subdiaconorum. Signum
Balduini, Sig. Hugonis, Sig. Milonis acolythorum.

Actum est hoc anno Incarnati Verbi 1140, episco-
patus autem nostri decimo.

VII.

*Fundatio Gaufridi Catalaunensis episcopi in abbacia
Mauri-montis.*

(Anno 1142.)

[*Ibid.*, col. 172, ex autographo.]

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, ego
JEFFRIDUS Dei gratia Catalaunensis Ecclesie epi-
scopus.

Quæ Spiritus sanctus per manus meas dignatur
operari, quo ratum sit in perpetuum, litteris man-
dare decrevi ex consilio venerabilium fratrum, sci-
licet Anselmi abbatis Sancti Vincentii Laudunensis,
Nicolai abbatis Sancti Nicholas, Willelmi abbatis

A Mauri-montis, constituimus et in æternum permanere
firmamus, ut in monasterio prædicti Mauri-montis
perpetuo missa beatæ Mariæ semper virginis omni
die sine intermissione celebretur, si tanti sacerdotes
ibi fuerint qui id officii implere possint. Quod si
nonnisi unus fuerit et necesse fuerit ut aliam quam-
cumque missam celebret, etiam pro defunctis, offi-
cium beatæ Mariæ dicat privatim, vel secum, vel
cum ministris, usque ad secretam : postea dicto
solemniter quod necessarium fuerit officio, cum ad
secretas venerit, prius secretam beatæ Mariæ cele-
brabit; et post perceptionem Dominici corporis et
sanguinis similiter privatim, sicut officium celebra-
vit, sic post communionem cum collecta consumma-
vit. Ad tanti celebrationem mysterii Guarnerus
B illustris de Altreio donavit ecclesie Mauri-montis
majorem partem decimæ quæ ad ipsum pertinebat
de villa quæ dicitur Super-turbam, pro remedio
animæ suæ et Elisabeth uxoris suæ, et antecessorum
suorum et filiorum, atque libera donatione confir-
mavit. Si quis vero, quod non optamus, hoc nostræ
constitutionis privilegium pro nihilo ducere et hanc
memoriam beatæ Mariæ vilipendere ausus fuerit,
ex parte Dei et ejusdem matris Domini nostri ana-
thema sit.

Actum est hoc in præsentia nostra Remis metro-
poli, vi Nonas Martii, anno Incarnat. Dominicæ 1141,
epacta xi

Hujus rei testes sunt prædicti abbates, et Walte-
rius filius noster, ipsius Warneri frater : Balduinus
C decanus (11), Petrus monachus, et multi alii.

(11) Decanus non ecclesie cathedralis, sed alius forte ejusdem civitatis ecclesie.

ANNO DOMINI MCXLII

STEPHANUS PARISIENSIS EPISCOPUS

NOTITIA

(*Gallia Christiana*, nov. edit., tom. VII, col. 39)

Stephanus I, quem nonnulli Philippi I aut Ludovici D decanum fuisse tradidere, verius ex antiqua et
Crassi regum Franciæ natum perperam asserunt, illustri familia Silvanectensi genitus erat, quæ Fran-
alii non minus mendose ex gente Garlanda ortum, ciæ buticularii officio sub primis tertiæ dynastiæ re-
fratremque Anselmi senescalli et Stephani de Gar- gibus condecorata fuit, prout testantur chartularia
landæ, Franciæ cancellarii, archidiaconi Parisiensis, Sanctæ Mariæ Corboliensis, et abbatiarum Edera-
quod peccandi forte ansam præbuit eis qui errantes censis, S. Victoris Parisiensis et Caroli loci, in cujus
in nomine, hunc pontificatus dignitate honestatum, fundatione Guillelmi Lupi Silvanectensis frater nua-
illum vero cancellarium Franciæ Aurelianensemque eupatur, filius quippe Guidonis Silvanectensis, alias